

- Vahdaniyet**
- Zat-ı Sıfatlardan
 - Sistem değil
 - Sistemi kuran Zat
 - İlahı bakar
 - Sıfata, mahiyete bakar

- Vahdet**
- Sikke-i Vahdet koymuş
 - Küll hükmüne getirmiş
 - Şahıs bildirmiyor
 - Sistemin birliği
 - Mahiyet itibarıyla ki insan sistemi bir olması (acz, fakr, kusur, noksan)
 - İnsanda ehad (Kul hüvallahü ehad)
 - Kainatta vahdet (küfüven ehad)

- Vahidiyet**
- Şahsın birliği
 - Sisteme tasarruf eden Zatın birliği. Sistemi anlatmaz. Sistemin sahibini gösterir, anlatır.
 - Celal & Haşmet
 - Zatın zatının hakikati ki: Esmaya, hakikate bakar

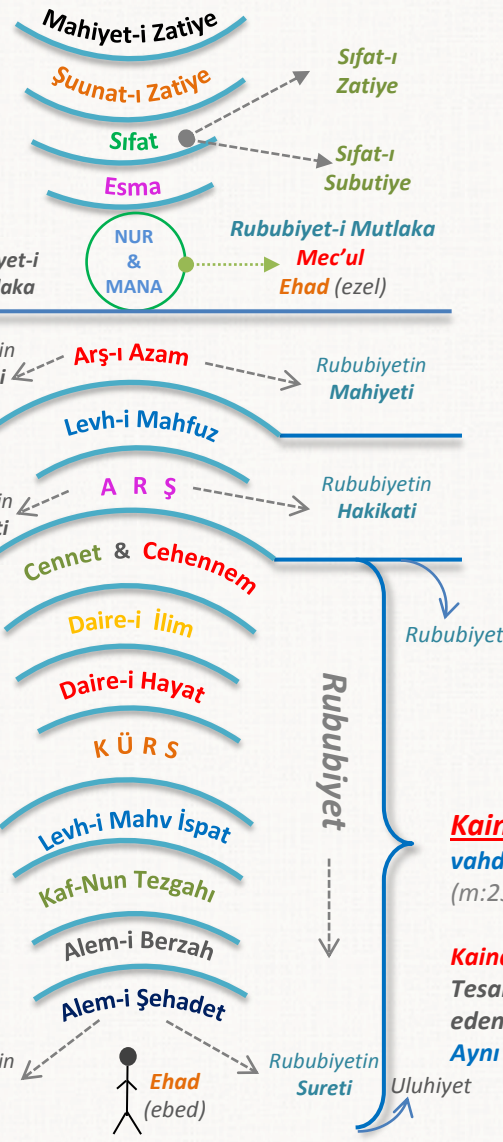
Samediyet

- Turra
- Uhrevi bir adam, tecessüden tezahür etmiş bir vaziyetine girerek savm ile samediyete bir nevi ayinedarlık etmektir.
- Terkleri nisbetinde samediyete ayna olur.

Mahiyet-i insaniye birdir

- Acz
 - Fakr
 - Kusur
 - Noksan
- herkeste aynı var.
Bu noktadan
herkeste aynı.

İnsandaki sistemin bütünlüğü herkeste aynı. Dimağı, vicdanı, kalbi, ruhu herkeste sistem itibariyel aynı (vahdet hakikatine insanda ehadiyet cihetiyle bakış. Yani kainattaki unsurlar cihetiyle baktığımız zaman kainattaki vahdeti görüyoruz. Eğer Onu göremediysek insanda ehadiyet cihetiyle bakış)

Vahidiyet → Esmaların bütünlüğü
Ehadiyet → Bu esmalardan her biri

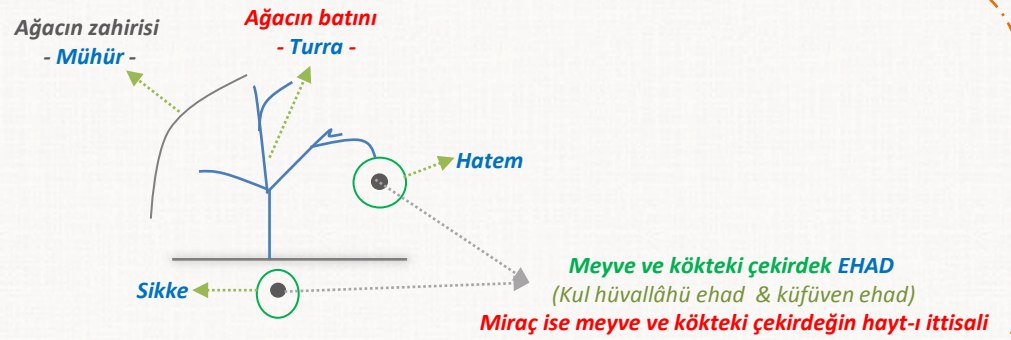
Ehadiyet

- Her bir esmanın biri
- Her bir şeyde ekser esmanın tecelli etmesi
- Güneşin umumi tecellisi: Vahidiyete
- Güneşin cam parçalarında tecellisi: Ehadiyet
- İnsanlardaki cihazatlar Vahidiyete
- Herbir insanın cihazı kendine has olması Ehadiyet

Şecere-i Hilkat

Kainat (Kainat da haşmet-i Rububiyet vahdaniyet-i İlahiyeyi gösteriyor (m:234-235))

Kainat simasında: Bismillah. Teavün. Tesanüd. Teanük. Tecavübden tezahür eden sikke-i kübra-i uluhiyettir ki Aynı zamanda sikke-i kübra-i Vahdettir

Küllî - Cüz'î → Küllî dış dünyadaki cüz'î lerin zihindeki gölgeleridir. Cüz'î dış dünyadan çıkar ve dimağa girerse Küllî olur. Bunun gibi küllî dimağdan düşer, dış dünyada yerini alırsa kişiliğini kazanır ve Cüz'î olur. Cüz'î, küllinin bütün özelliğini taşır. (İ.m: 207-208) (İş:15)

- Küllî** → Ferdleri içinde barındıran
- Küll** → Cüz'leri içinde barındıran

- Cüz** → Bir bütünün parçası. Dal, yaprak, çiçek gibi.
- Küll** → Cüzlerden meydana geliyor. Ağaç gibi.

Cüz'î ise → Bütüne ait manayı bölmeden kendinde gösteren en küçük parça. (Ferd). Ferdelerin bütünü ise nev diye tarif edilir.

Evet ferdler yani cüzler küçük bir ayine hükmünde. Nev, yani küllî ise, büyük bir ayine olur.
Gözümüz ferdi görünürken aklımız neve bakıyor. Kalbimizde o nev üzerinde Cenab-ı Hakka ait bir manayı müşahede ediyor.
Bakmak → Görmek → Müşahede etmek

Küll-Cüz → Küll bir bütünün tamamı. Cüz onun bir parçası.